

AVIZUL

Comisiei mixte a Academiei de Științe a Moldovei și Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare

de audiere publică a rapoartelor etapa anului 2024 privind implementarea proiectelor de Vouchere Inovaționale, de Inovare și de Transfer Tehnologic, creată prin Hotărârea Prezidiului nr. 316 din 16.12.2024, asupra raportului pe proiectul Vouchere Inovaționale 24.80015.5007.07VI „Patrimoniul Cultural 3D al Municipiului Chișinău (3DTur)”, conducătorul proiectului: dr. Veaceslav SPRINCEAN, Universitatea de Stat din Moldova.

Ca urmare a audierilor publice privind implementarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic, desfășurate în data de **30 decembrie 2024** în format mixt cu prezență fizică în Sala Mică a AȘM și online (disponibil la link-ul: <https://us02web.zoom.us/j/81842598269?pwd=hsiLqq5amxcyqU2mgIehz48M2mon0k.1>, experții și-au expus opiniile.

Avizul Comisiei este perfectat în baza avizelor experților în domeniul tehnologic, științific și economic.

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului.

Este dificil de a analiza realizarea scopului și obiectivelor etapei anului 2024 de implementare a proiectului, deoarece ele nu sunt sincronizate cu finalizarea anului. Doar o etapă din cele două planificate este finalizată în anul 2024. În afară de aceasta, obiectivele nu sunt formulate în termeni de lucrări care urmează a fi efectuate, dar sunt formulate în termeni de lucruri care au fost demarate până la începerea realizării proiectului. Dacă subînțelegem, că obiectivele etapei constau în continuarea acestor lucrări, oricum, nu este clar, cu ce trebuie să se finalizeze aceste lucrări în 2024. Este clar că aceste obiective pot fi atinse doare la finalizarea integrală a proiectului. Deci, putem analiza doar îndeplinirea lucrărilor pe perioada planificată 15.07.2024 – 21.10.2024, care includ activitatea 1 scanarea cu dronă a două instituții muzeale din Chișinău și activitatea 2 scanarea cu dronă a trei instituții muzeale din Chișinău, dar nu este concretizat, despre care instituții concret este vorba. Din raport rezultă că la moment au fost scanate cu dronă și prelucrate computațional trei instituții muzeale din Chișinău din cele 5 preconizate. Dar nici în descrierea rezultatelor obținute nu sunt specificate care sunt cele trei instituții. Pe de altă parte, în rezumat este scris că au fost scanate cu dronă 5 instituții muzeale din Chișinău.

Oricum, proiectul are toate șansele să fie finalizat cu succes, care va putea fi evaluat integral la finele proiectului.

2. Funcționalitatea tehnologiei/serviciului/produsului obținut în cadrul proiectului

Ideea propusă în proiect este funcțională. Proiectul valorifică tehnologii de ultimă generație pentru prelucrarea datelor colectate de la instituțiile muzeale, colectate prin fotogrammetrie cu utilizarea dronelor. Modelele 3D realizate sunt caracterizate de o precizie milimetrică, capturând toate detaliile arhitecturale, texturale și cromatice ale obiectelor de patrimoniu. Datele și modelele 3D sunt integrate în sisteme GIS, ceea ce permite vizualizări interactive și realiste ale obiectelor

culturale în contextul lor geografic și facilitează utilizarea datelor pentru cercetare, urbanism și planificare, precum și interacțiunea publicului larg cu patrimoniul cultural. Realizarea acestui proiect demonstrează conservarea patrimoniului cultural într-un proces inovator și accesibil. Monitorizarea 3D în timp permite monitorizarea degradării elementelor de patrimoniu și implementarea strategiilor de restaurare. Modelele 3D sunt pregătite și pentru printarea 3D și integrarea lor în platforme 3D interactive.

3. Infrastructura disponibilă pentru continuarea proiectului și funcționalitatea acesteia

Este demonstrată existența infrastructurii necesare pentru realizarea proiectului și pentru continuarea lui.

4. Diseminarea rezultatelor obținute (acțiuni de diseminare întreprinse)

A fost organizat conferința științifico-practică Tehnologii Fizice Avansate cu Aplicarea UVS în Modelarea Factorilor de Mediu, pentru a informa comunitatea despre importanța conservării digitale a patrimoniului și prezentarea progresului proiectului. Lucrările conferinței sunt în proces de publicare.

5. Colaborarea între organizația executor și organizația partener/alte organizații (specificul și continuarea colaborării)

Au fost încheiate parteneriate între USM și 5 muzee, care au fost formalizate prin semnarea memorandumurilor de înțelegere stabilind un cadru solid pentru implementarea proiectului. Proiectul este cofinanțat de către Pride System SRL, care a asigurat procurarea filamentului pentru imprimanta 3D.

6. Efectul socio-economic al proiectului real și potențial

Realizarea proiectului va rezulta în crearea modelelor 3D ale obiectelor de patrimoniu, caracterizate de o precizie foarte înaltă, care va avea câteva aspecte socio-economice. În primul rând va fi asigurată o interacțiune a publicului larg cu patrimoniul cultural, în al doilea rând va facilita utilizarea datelor pentru cercetare, urbanism și planificare, iar în al treilea rând va permite monitorizarea degradării elementelor de patrimoniu și implementarea strategiilor de restaurare.

Concluzii

Se propune **de a aproba raportul și finanțarea în continuare.**

Proiectul este apreciat cu calificativul: Foarte bine, punctaj final 26,4 puncte.

Președintele Comisiei

dr. hab., m. c. Veaceslav Ursachi

Secretarul Comisiei

dr. Fiodor Braniște